

Az EÖGYKE székhelyén (Budapest I. Donáti u. 71a) alatt megvásárolható Ávedik Lukács Erzsébetváros monográfiája c. műve (1896, Szamosújvár) fénymásolt kivitelben, 2 ezer Ft-ért. Ugyanitt kapható a Szongott-sorozat (Szamosújvár monográfiája) hasonlóan fénymásolt kivitelű, utolsó kötete, A magyar- örmény metropolisz (1901, Szamosújvár) 1.500 forintos áron.

A név kötelez

Magyarországon a második világháború után eltörölték a nemesi, főnemesi rangokat és megtiltották az erre utaló előnevek használatát.

Napjainkban az országházban is felvetődött a régi, nemesi, főnemesi címek esetleges újra használhatóságának kérdése. Ezzel kapcsolatban sokakban sajnos torz és elferdített kép rajzolódik ki, nyilvánvalóan az elmúlt 40-45 kommunista év hatására. Sokan monarchikus visszarendeződéstől tartanak, halott szó nincs erről.

Attól tartanak, hogy valami kiváltságot jelentenek vagy jelentenének. Pedig Európában és a világ nagyobb részén máig is léteznek. Élnek vele és nem visszaélnék, mert a név kötelez. Ezeket a rangokat, címeket - báró, gróf, herceg, vitéz, stb. - többnyire valamilyen kiemelkedő cselekedetért kapta viselője és családja.

Ezeket a címeket és rangokat nem úgy viselték és kapták, mint valamikor - nem is olyan régen - nálunk a "Munkaérendment" különböző fokozatait.

Ezeknél a nemesi, főnemesi családoknál a gyermekek és ifjak időben megtanultak viselkedni és jaj volt annak a csemetének, aki nem megfelelően viselkedett a ház személyzetével: az ilyesmi teljesen kizárt volt, ők nem "újgazdagok" voltak. Megtanultak viselkedni, beszélni, étkezni, nem trágárkodni, az idősebbet tisztelni, köszönni és megköszönni. Megtanulták, mit jelent a család, a nemzet, a hit... sokmindent, ami manapság, sajnos, egyre ismeretlenebb. Ezt bizonyította az is, hogy amikor a háború után kitelepítették őket és kénytelenek voltak segédmunkát és más, megalázásnak szánt munkát végezni, hogyan állottak helyt. A témáról szép számban készültek dokumentumfilmek.

Jó volna ezt másoknak is elsajátítania a mai, eldurvult világban, és megtalálni azt, ami összetart, nem elválaszt!

Ők, ezek a nemesi, főnemesi és egyéb címeket viselők tudták ezt, mert tudták, hogy a név kötelez!

Kabdebó János

KISS ERNŐ HONVÉDTÁBORNOK PÉLDÁJA

Nemzeti történelmünk legfényesebb lapjai közé tartozik az a közel másfél esztendő, amelyet az 1848. évi polgári forradalom s az azt követő szabadságharc jelentett. Nem csupán az öreg kontinens, hanem az egész művelt világ érdeklődésének a homlokterébe kerültünk, magyarán a *világ történelméről mintegy tizenhét hónapon át elődeink írták*. Hogy miért? Mert amely kegyelmi pillanat egy nemzet életében oly ritkán adatik meg: a hazáért és az egyetemes haladásért vívott küzdelem akkor egyidejűleg zajlott, szerencsésen tudott ötvöződni a nemzeti, a társadalmi érdek és a "népek tavaszán" Európa-szerte lángra kapott, általános érvényű szabadságeszme.

Egy olyan etnikai sokszínű vidéken, amilyen a török kiűzése utáni újratelepítés óta a Bánság, hangsúlyozni szeretném, hogy küzdelmünk Petőfi által oly sokszor megénekelt vezéreszméje:

a világszabadság nem üres szóvirág, hanem kézzelfogható valóság volt az idő tájt. Elég, ha az európai forradalmak egymást erősítő hatására gondolunk, vagy arra az eléggé nem hangoztatható tényre, hogy a magyar oldalon a Habsburg - elnyomás ellen több mint tucatnyi náció tagjai harcoltak önkéntesként és szinte lelkesedéből.

Az orosz túlerő beavatkozása nyomán bekövetkezett augusztusi, világos fegyverletételt követően Haynau, a császári tábornok az egész birodalom számára elrettentő példát kívánt statuálni. Pontosan egy évvel azután, hogy a bécsi nép a gyűlölt Latour hadügyminisztert felakasztotta; 1849. október 6-án a pszichopata Haynau megtorlasként kivégeztette gróf Batthyány Lajos miniszterelnököt és azon magyar tábornokokat, akik egykor a császár és király hadseregében szolgáltak. A tizenhárom aradi vértanú személye önmagában is az imént említett néptestvérség bizonyítéka: a magyarok mellett német, osztrák, horvát, szerb és örmény hősök áldozták életüket nemzeti függetlenségünkért, mindannyiunk szabadságáért

Eleméri és ittebei Kiss Ernő honvédtábornok, akinek síremlékét, az imént megkoszorúztuk Eleméren - s ne feledjük: Lázár Vilmos is - Erdélyből származó s a Temesi Bánságban gyökeret vert magyarörmény volt. Kettős identitásuk máig ható példája annak, hogy amennyiben a befogadó közeg kellőképp türelmes, s a többnemzetiségű lakosság széles tömegei elé vállalható célokat állít, önfeladás nélkül, hosszú távon összeegyeztethető az állampolgári lojalitás, sőt hazafiság a kisebbségi öntudattal.

Tisztelegjünk tehát az ő emlékükhöz s valamennyi százötven év előtti vértanunk emléke előtt. Bármily válságos időkben erősen hinnünk kell, hogy áldozatuk nem volt hiábavaló.

Székely András Bertalan

(Elhangzott 1999. október 6-án, a délvidéki Nagybecskereken, a Petőfi Sándor Művelődési Egyesület székházában, az aradi vértanúkra való ünnepi megemlékezés részeként)

Dr. Gajzágó Aladár

Az Únió születése

(a folytatásban közölt tanulmány befejező része)

"Erdély mindazon törvényei, melyek az erdélyi területen és a korábban úgynevezett magyarországi részekben a bevett vallásfelekezetek, egyházak és egyházi hatóságok vallásgyakorlati s önkormányzati szabadságát, jogegyenlőségét, egymás közti viszonyait, s illetőleg hatáskörét biztosítják, nemcsak sértetlenül fenntartatnak, hanem egyszersmind a görög és örménykatolikus, és a keleti-görög szertartású egyházakra is kiterjesztetnek."

Gajzágó Salamon felkérte azokat a képviselőket, akik Magyarország és Erdély egyesülésének részletes szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, amit háromszor olvastak fel, végleg elfogadják, helyükön felállva adjanak erről bizonyosságot.

Ez megtörtént. Ezt igazolja az ülés jegyzőkönyve:

„248. szám. (CXXVIII. Ülés, 557. Jegyzőkönyvi pont)

Kivonat a képviselőháznak 1868-ik évi december hó 2-án tartott CCCXXXI. ülése jegyzőkönyvéből.

A folytatólagosan megnyitott ülésben napirend szerint Magyarország és Erdély egyesítésének részletes szabályozásáról szóló törvényjavaslat végmegszavazás alá bocsátatnám a ház többsége által a tegnapi napon elfogadott módosítások szerint szerkesztett s egész